

TITNAGDUMBLIŲ BENDRIJŲ ERDVINIS HETEROGENIŠKUMAS KURŠIŲ MARIŲ LAGŪNOS (LIETUVOS DALIS) PAVIRŠINĖSE DUGNO NUOSĖDOSE

Santrauka

Kuršių marių (Lietuvos dalis) dugno nuosėdose 2003 ir 2005 m. aptiktos 212 titnaginių dumblių rūšys ir vidurūšiniai taksonai, 18 apibūdinta iki genties. *Centricae* klasei priklauso 42 rūšys, *Pennatae* – 170. Didžiausia rūšių įvairovė išsiskyrė gentys *Navicula* – 39 rūšių, *Fragilaria* – 21, *Achnanthes* – 17, *Nitzschia* – 14, *Stephanodiscus* – 11, *Cyclotella* – 11 rūšių.

Bendras titnaginių dumblių gausumas paviršinėse dugno nuosėdose buvo 7,8–43 mln. tekų/g orausių nuosėdų, nuosėdų kolonėlėse 6,9–43 mln. tekų/g. Didžiausi titnagdumblių kiekiai paviršinėse dugno nuosėdose ir kolonėleje buvo nustatyti šiaurinėje Kuršių marių dalyje Klaipėdos sąsiauryje.

Dugno nuosėdose didžiausi kiekiai buvo betosinių titnaginių dumblių. Paviršinėse dugno nuosėdose jų kiekiai buvo 46,9–58 % bendro dumblių gausumo. Dugno nuosėdų kolonėlėse 38–72 %. Didžiausi kiekiai bentosinių titnaginių dumblių buvo nustatyti Klaipėdos sąsiauryje.

Planktoninės rūšys paviršinėse dugno nuosėdose sudarė 42–54 % bendro dumblių gausumo, dugno nuosėdų kolonėlėse 26–62 %. Didžiausi planktoninių dumblių kiekiai paviršinėse nuosėdose nustatyti centrinėje marių dalyje ties Juodkrante, kolonėleje – Klaipėdos sąsiauryje.

Visuose dugno nuosėdų mėginiuose dominavo gėlavandenės-druskėtos ir druskėtos-gėlavandenės titnaginių dumblių rūšys. Paviršinėse nuosėdose jų kiekiai buvo 81,9–95,6 % bendro dumblių skaičiaus, o kolonėlėse 78–94 %. Druskėtos, jūrinės titnaginių dumblių rūšys gausumas dugno nuosėdose siekė iki 2,3 %, o gėlavandenių – iki 1,98 %.

Eutrofikuotų vandenių indikatorinės rūšys sudarė 40 % bendro rūšių skaičiaus. Dominuojančios rūšys buvo *Actinocyclus normanii*, *A. normanii* var. *subsalsa*, *Aulacoseira ambigua*, *Pseudostaurosira brevistriata*, *F. construens* var. *venter*, *F. pinnata*, *Navicula capitata*, *Stephanodiscus neoastreae*. Didžiausius eutrofikuotų vandenių indikatorių kiekius sudarė planktoninės titnagdumblių rūšys. Daugiausia eutrofikuotų vandenių indikatorių buvo rasta smulkaus smėlio su dumbliu dugno nuosėdose, Klaipėdos sąsiauryje.

Pagal titnaginių dumblių rūšinę sudėtį ir jų gausumą buvo išskirtos keturios Kuršių marių zonos – šiaurinė, centrinė, Nemuno upės įtakos ir Nidos zonos.